

**CRNOGORSKA KOMERCIJALNA
BANKA AD, PODGORICA**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2016. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	2
Bilans stanja	3
Iskaz o promjenama na kapitalu	4
Iskaz o tokovima gotovine	5
Napomene uz finansijske iskaze	6 – 56

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Odboru direktora i akcionaru Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza (strane 2 do 56) Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2016. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Deloitte d.o.o. Podgorica
21. mart 2017. godine

Katarina Bulatović, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 067 izdata 31. marta 2015.
godine)

CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA AD, PODGORICA

BILANS USPJEHA
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1., 5a	22.779	25.328
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1., 5b	(1.611)	(3.610)
Neto prihodi od kamata		21.168	21.718
Prihodi od dividendi		11	13
Troškovi obezvrjeđenja	3.6., 6a	(7.383)	(8.244)
Troškovi rezervisanja	3.6., 6b	(36)	388
Prihodi od naknada i provizija	3.1., 7a	15.609	15.536
Rashodi naknada i provizija	3.1., 7b	(6.612)	(5.967)
Neto prihodi od naknada i provizija		8.997	9.569
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu		(24)	395
Neto gubici od investicionih hartija od vrijednosti		-	(70)
Neto dobiti od kursnih razlika	3.2	765	742
Troškovi zaposlenih	3.14., 8	(12.561)	(12.465)
Opšti i administrativni troškovi	9	(6.803)	(6.983)
Troškovi amortizacije	3.10., 18, 19	(2.901)	(3.004)
Ostali rashodi	10	(310)	(571)
Ostali prihodi	11	1.941	5.648
OPERATIVNI PROFIT		2.864	7.136
Porez na prihod	3.3., 12	5	1
NETO PROFIT		2.869	7.137

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica:

Szabolcs Horvath

Glavni izvršni direktor

Maja Krstić

Izvršni direktor za finansije i bankarske operacije

Srđan Janković
 Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA AD, PODGORICA

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomena	2016.	2015.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.4., 13	173.832	115.321
Kredit i potraživanja od banaka	3.4., 3.5., 14	43.254	97.912
Kredit i potraživanja od klijenata	3.5., 3.6., 15	264.989	283.387
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	3.8., 16a	2.686	2.609
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	3.8., 16b	138	136
- koje se drže do dospeljeća	3.9., 17	89.594	66.410
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	3.8., 16c	75	75
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.10., 18	12.590	13.104
Nematerijalna sredstva	3.11., 19	3.525	3.059
Tekuća poreska sredstva		104	109
Odložena poreska sredstva		135	172
Ostala finansijska potraživanja	3.12., 20a	2.632	2.141
Ostala poslovna potraživanja	20b	1.131	1.151
UKUPNA SREDSTVA		594.685	585.586
OBAVEZE			
Depoziti banaka	21	159	181
Depoziti klijenata	21	484.271	478.446
Pozajmljena sredstva od banaka	22	706	1.062
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	2.310	2.188
	3.13., 3.14.,		
Rezerve	23	3.003	3.112
Odložene poreske obaveze	12	346	351
Ostale obaveze	24	10.659	10.266
Ukupne obaveze		501.454	495.606
KAPITAL			
Akcijski kapital		136.876	136.876
Akumulirani gubitak		(77.461)	(87.692)
Dobit tekuće godine		2.869	7.137
Ostale i revalorizacione rezerve		30.947	33.659
Ukupan kapital	25	93.231	89.980
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		594.685	585.586
VANBILANSNA EVIDENCIJA	26	2.223.479	2.441.875

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica:

 Srđan Horvath
 Glavni izvršni direktor

 Maja Krstić
 Izvršni direktor za finansijske i bankarske operacije

Srđan Janković
 Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Revalorizaci- one rezerve</u>	<u>Ostale rezerve</u>	<u>Akumulirani gubitak</u>	<u>Dobit tekuće godine</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje, 1. januar 2015. godine	136.876	20	32.296	(87.692)	3.094	84.594
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu	-	-	3.094	-	(3.094)	-
Neto povećanje fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	(1.751)	-	-	-	(1.751)
Neto profit tekuće godine	-	-	-	-	7.137	7.137
Stanje, 31. decembar 2015. godine	136.876	(1.731)	35.390	(87.692)	7.137	89.980
Stanje, 1. januar 2016. godine	136.876	(1.731)	35.390	(87.692)	7.137	89.980
Pokriće gubitaka prethodnih godina	-	-	(3.094)	10.231	(7.137)	-
Neto povećanje fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	382	-	-	-	382
Neto profit tekuće godine	-	-	-	-	2.869	2.869
Stanje, 31. decembar 2016. godine	136.876	(1.349)	32.296	(77.461)	2.869	93.231

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica:

 Szabolcs Horvath
 Glavni izvršni direktor

 Maja Krstić
 Izvršni direktor za finansije i bankarske operacije

 Srđan Janković
 Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

**U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama EUR)**

	Napomena	2016.	2015.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi		23.976	28.506
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi		(2.414)	(4.661)
Prilivi po osnovu naknada i provizija		14.320	14.432
Odlivi po osnovu naknada i provizija		(6.546)	(5.905)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače		(18.895)	(18.876)
Povećanje kredita i ostale aktive		5.137	58.399
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza		6.868	17.548
Plaćeni porezi		(542)	(708)
Ostali prilivi		1.459	171
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		23.363	88.906
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja			
Kupovina nekretnina i opreme		(1.330)	(1.689)
Kupovina nematerijalnih ulaganja		(1.515)	(1.335)
Državni zapisi i ostale hartije od vrijednosti		(22.457)	(53.572)
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		(25.302)	(56.596)
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti			
Smanjenje pozajmljenih sredstava		(231)	(7.612)
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		(231)	(7.612)
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente		663	537
Neto (smanjenje)/povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		(1.507)	25.235
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		182.809	157.574
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	29	181.302	182.809

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica:

Szabolcs Horvath
Glavni izvršni direktor

Maja Krstić
Izvršni direktor za finansije i bankarske operacije

Srdan Janković
Direktor direkcije za računovodstvo i kontrolu

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Crnogorska komercijalna banka AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana kao nezavisna banka i registrovana je kod Privrednog suda u Podgorici 15. januara 1997. godine.

OTP Bank Plc Budimpešta ima 100% učešća u kapitalu Banke.

Banka je registrovana kao akcionarsko društvo. RegistarSKI broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0001633/019.

Banka je od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-72/1-2002 od 18. februara 2002. godine, dobila odobrenje za rad.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 51 (Rješenje broj 02/3-47/2-01 od 12. jula 2001. godine).

U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge vanbilansne obaveze;
- kupuje, prodaje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja i finansijskim derivatima;
- vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- usluge čuvanja u sefovima i
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore.

Sjedište Banke je u Ulici Moskovska bb, Podgorica.

U toku 2016.godine, Banka je otvorila filijalu Privatnog bankarstva. Osnovna ideja je da klijent obavi na brz i jednostavan način sve transakcije u Banci, na jednom mjestu, kod svog ličnog bankara.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banku čine centrala u Podgorici, 15 filijala, 10 ekspozitura i 4 šaltera na teritoriji Crne Gore.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka ima 441 zaposlenih radnika (31. decembra 2015. godine: 436 zaposlenih).

Članovi Odbora direktora Banke. na dan 31. decembra 2016. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Barna Zsolt	Predsjednik
G-din Szabolcs Horvat	Član
G-din Nyitrai Gyozo	Član
G-din Dr. Szabolcs Korba	Član
G-din Attila Kozsik	Član
G-din Miklos Nemeth	Član
G-din Milan Sztepanov	Član

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Članovi Odbora za reviziju Banke na dan 31. decembra 2016. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Attila Kozsik	Predsjednik
G-din Fritz Laszlo	Član
G-din Andreas Szalay	Član

Izvršni direktori Banke na dan 31. decembra 2016. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
G-din Szabolch Horvath	Glavni izvršni direktor
G-đa Maja Krstić	Izvršni direktor za Sektor Finansija i bankarskih operacija.
G-din Nebojsa Nedić	Izvršni direktor za Sektor poslovanja sa građanima
G-din Gabor Jandacsik	Izvršni direktor za Sektor poslovanja sa privredom
G-din Balazs Balog	Izvršni direktor za Sektor odobravanja kredita i upravljanja rizicima
G-din Milan Sztepanov	Izvršni direktor za Sektor za praćenje usklađenosti poslovanja banke sa propisima i bezbjednost

Na dan 31. decembra 2016. godine, rukovodilac odjeljenja za praćenje usaglašenosti je Srđan Knežević. Na dan 31. decembra 2016. godine, interni revizor je Irena Mašović.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze (u daljem tekstu „finansijski iskazi“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“, br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembra 2016. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (“IFAC“) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Društva, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koji podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

2.4. Uporedni podaci

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke kako bi se postigla konzistentnost u podacima iz finansijskih iskaza za tekuću godinu. Banka je za potrebe izvještavanja finansijskih iskaza za tekuću godinu reklasifikovala buduće isplate zaposlenima sa rezervisanja za isplate zaposlenima (Napomena 23) na vremenska razgranicenja (Napomena 24).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između Banke i klijenta. Prihodi i rashodi od kamata priznaju se na bazi obračuna metodom efektivne kamatne stope perioda u kome su ostvareni, a unaprijed obračunate kamate razgraničavaju se na period trajanja ugovorne obaveze. Prihodi od kamata su uglavnom obračunati su na plasmane komitentima, depozite kod drugih finansijskih institucija, investicionih hartija od vrijednosti, a rashodi od kamata obračunati su na finansijske obaveze po depozitima i pozajmicama. Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda i rashoda od naknada. Naknade za odobravanje kredita se obračunavaju i naplaćuju jednokratno i knjiže se kao odloženi prihod, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja kredita. Prihodi i rashodi od naknada i provizija obuhvataju takođe naknade po osnovu izdavanja garancija i akreditiva od strane Banke, domaćih i međunarodnih plaćanja i transakcija u stranim valutama, posredničkih i drugih usluga Banke.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu važećem na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu važećem na taj dan. Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobici ili gubici po osnovu kursnih razlika. Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu koji je važio na taj dan.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG“ br. 65/01, 80/04, 40/08, 86/09, 14/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Zakon o porezu na dobit utvrđuje da gubitak po osnovu poreskog bilansa u tekućoj godini ne može da se prenese unazad. Gubici po poreskom bilansu tekuće godine mogu da smanje oporezivu dobit budućeg perioda, izuzev onih koji proizilaze iz kapitalnih dobikata i gubitaka, ne duže od 5 godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju porez na imovinu, porez na dodatu vrijednost, doprinosi na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčanice i kovanice u blagajni i bankomatima, sredstva na računu kod Centralne banke Crne Gore, sredstva na računima kod poslovnih banaka kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijećem do tri mjeseca.

3.5. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana, umanjenog za otplaćenu glavnici i obezvređenje koja je zasnovana na procjeni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je objelodanjena u napomeni 3.6.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12 i 57/13) Banka počevši od 1. januara 2013. godine primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je usaglašena sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Utvrđivanje iznosa obezvrjeđenja podrazumijeva procjenu budućeg novčanog toka posmatranog instrumenta koji se mora diskontovati primjenom efektivne kamatne stope za taj određeni instrument, kako bi se izračunala sadašnja vrijednost određenog instrumenta. Iznos umanjenja se izračunava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti (ugovoreni neizmireni iznos) kredita i sadašnje vrijednosti instrumenta.

Proces izdvajanja rezervi se sastoji od sljedećih faza:

1. Finansijska sredstva koja se smatraju pojedinačno značajnim procjenjuju se za umanjenje vrijednosti pojedinačno na osnovu toga da li je identifikovan objektivni dokaz za umanjenje vrijednosti.
2. Sredstva koja su individualno procijenjena za umanjenje vrijednosti, bilo da su značajna ili ne, ali za koja ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti, uključuju se u grupu sredstava sa sličnim obilježjima kreditnog rizika i kolektivno procjenjuju za umanjenje vrijednosti.

Objektivan dokaz umanjenja vrijednosti bili bi faktori koji mogu, bilo pojedinačno ili zajedno, pružiti dovoljno objektivni dokaz da je gubitak od umanjenja nastao kod finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, iz sljedećih razloga:

- kašnjenje plaćanja,
- restrukturiranje ugovora,
- prekid ugovora o preuzimanju rizika,
- ne-pravne radnje (stečajni postupak, postupak likvidacije, postupci izmirenja duga sa jedinicama lokalne samouprave, zatvaranje kompanije),
- parnice,
- cross default odredba (ako dužnik kasni po jednoj obavezi, smatra se da kasni po svim obavezama).

U svrhu kolektivne procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva grupišu se na osnovu sličnih obilježja kreditnog rizika koja ukazuju na sposobnost dužnika da podmiri sve dospjele iznose prema ugovorenim uslovima.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama je definisano, ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Isključivanje potraživanja iz bilansa banke, nastaje, ako banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su, ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- za neobezbijeđeno potraživanje kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- za obezbijeđeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Rezervacije i ispravke vrijednosti

Pored vrednovanja stavki aktive i vanbilansnih stavki u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, Banka je dužna da zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavke aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

1. grupu A – „dobra aktiva“; U klasifikacionu grupu „A“ klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu.
2. grupu B – „aktiva sa posebnom napomenom“, sa podgrupama „B1“ i „B2“; U klasifikacionu grupu „B“ podgrupe „B1“ i „B2“ klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate.
3. grupu C – „substandardna aktiva“, sa podgrupama „C1“ i „C2“; U klasifikacionu grupu „C“ klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu.
4. grupu D – „sumnjiva aktiva“; U klasifikacionu grupu „D“ klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolateralna, malo vjerovatna.
5. grupu E – „gubitak“; U klasifikacionu grupu E – „gubitak“ klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Iznos rezervi za potencijalne gubitke nije predviđen za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 2% do 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Banka je dužna da razvije sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrđuje godišnje ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita (operativni ciljevi).

Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa Odlukom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke.

3.8. Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, hartije od vrijednosti koje se drže za trgovanje, i ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente, koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

Hartije od vrijednosti koje se drže za trgovanje predstavljaju hartije od vrijednosti koje se drže radi ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom roku. Hartije od vrijednosti kojima se trguje inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, a na dan bilansa po tržišnoj vrijednosti. Svi realizovani i nerealizovani dobiti po osnovu prodaje, odnosno promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8. Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, hartije od vrijednosti kojima se trguje, i ulaganja u kapital drugih pravnih lica (nastavak)**

Hartije od vrijednosti koje su namijenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane uslijed potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmjena u kamatnim stopama, kursevima stranih valuta ili cijena kapitala, klasifikuju se kao „hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju“. Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrijednosti. Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju sastoje se od akcija drugih pravnih lica. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju iskazuju se po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrijeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanju vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha.

3.9. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea predstavljaju hartije od vrijednosti za koje postoji namjera i mogućnost držanja do isteka roka dospijea. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea čine državni zapisi i euro obveznice emitovane od strane Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Na dan bilansa stanja hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz umanjenje za rezervisanje za potencijalne gubitke.

3.10. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su na dan 31. decembra 2016. godine iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i ostala fiksna aktiva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja i nije bilo promjena u stopama amortizacije u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu.

Procijenjeni korisni vijek trajanja nekretnina i opreme je sljedeći:

Građevinski objekti	50
Računari i prateća oprema	8
Kancelarijski namještaj	4 – 10
Motorna vozila	8
Bankomati	8
Ostala oprema	8

Ulaganja u sredstva po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala.

3.11. Nematerijalna sredstva

Stecene licence iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se obračunava u skladu sa periodom korišćenja utvrđenim ugovorom ukoliko je ugovoreni period korišćenja kraći od osam godina, primjenom proporcionalne metode, po stopi od 12,50% (2015. godina – 12,50%) ukoliko je ugovoreni period korišćenja duži od osam godina, kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe. Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, po stopi od 12,50% (2015. godina – 12,50%) kako bi se troškovi softvera raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Stečena aktiva

Stečena aktiva predstavlja imovinu koja je postala vlasništvo Banke po osnovu naplate potraživanja za plasmane koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom. Banka evidentira primljena sredstva po nižoj od neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjenoj za troškove prodaje.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“, br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15) ukupna ulaganja banke u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju biti veća od 50% sopstvenih sredstava banke. Izuzetno, banka može imati ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva i iznad nivoa od 50% sopstvenih sredstava, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke;
- 2) nakon umanjenja sopstvenih sredstava banke, izvršenog u skladu sa tačkom 1), nivo sopstvenih sredstava i koeficijent solventosti banke prelaze zakonom propisani minimum.

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0% ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75% ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

3.13. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveza. Rezervisanja se razmatraju na datum svakog bilansa stanja i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

Banka ne priznaje rezervisanje po osnovu potencijalnih obaveza dok ne potvrdi da li ima sadašnju obavezu koja može da dovede do odliva resursa koji predstavljaju ekonomske koristi ili ako pouzdana procjena ne može da se napravi, te se u tom slučaju objelodanjuje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Beneficije zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca, u iznosima koji se obračunavaju primjenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih, i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata. U finansijskim iskazima Banke na dan 31. decembra 2016. godine, izvršeno je rezervisanje, obračunato od strane nezavisnog ovlaštenog aktuara. Pomenute obaveze se vrednuju po sadašnjoj vrijednosti budućih odliva gotovine, uzimajući u obzir buduće povećanje zarada koje se raspodjeljuje na minuli i budući radni staž u skladu sa planom nadoknada. Svi aktuarski dobiti i gubici koji proističu iz promjena pretpostavki i iskustvenih korekcija priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

3.15. Transakcije sa povezanim licima

Cilj Međunarodnog računovodstvenog standarda 24 – "Objelodanjivanje povezanih strana", je da obezbijedi da finansijski izvještaji subjekta sadrže objelodanjivanje, koja će skrenuti pažnju na mogućnost uticaja povezanih strana na finansijski položaj i dobit ili gubitak tog subjekta.

Povezane strane su strane koje predstavljaju:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće,
- pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3.16. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze.

Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima.

Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se ispravka vrijednosti na osnovu odluke rukovodstva Banke.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.1. Upravljanje rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima; usvojene politike i procese za upravljanje rizicima; definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje.

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Banka je razvila sveobuhvatan sistem upravljanja rizicima uvođenjem politika i procedura. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke kreditnom riziku je u nadležnosti Monitoring komiteta. Banka takođe primjenjuje međunarodno priznate standarde, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima.

Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenarijom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke. Pored toga, uvođenje novih usluga praćeno je potrebnim tržišnim i ekonomskim analizama u cilju optimizacije odnosa prihoda i rizika.

4.2. Kreditni rizik

U svom poslovanju Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, kako bi smanjila što je više moguću izloženost kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Prilikom donošenja odluke o kreditiranju vodi se računa o promjenama u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine dio kreditnog portfolija Banke, a koji bi mogu dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12 i 57/13), koja se primjenjuje od 1. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolia. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispunji sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće. Svi krediti iznad propisanog limita odobreni su od strane Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima, uključujući druge banke i finansijske institucije, dalje se ograničava tako što se utvrđuje podlimit u odnosu na bilansnu i vanbilansnu izloženost. Stvarna izloženost u odnosu na utvrđene limite se redovno prati.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi se maksimalno iskoristile raspoložive mogućnosti za namirenje potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispunji svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi – koji predstavljaju pisanu izjavu o obavezi Banke preuzetoj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima – su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39. Objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava obuhvata podatke koje imalac sredstva može da primijeti o nastanku gubitka kao što su:

- kašnjenje u plaćanju kamate ili glavnice;
- restrukturiranje plasmana;
- kršenje ugovora, finansijske teškoće dužnika;
- visoka vjerovatnoća bankrotstva ili likvidacije, proces naplate duga od strane države;
- pokretanje sudskog spora protiv dužnika;
- status neizmirivanja obaveza na nivou grupe povezanih lica.

U skladu sa usvojenom metodologijom, Banka procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti pojedinačno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna.

Izračunavanje sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine obezbijeđenog finansijskog sredstva odražava novčane tokove koji mogu biti umanjeni za troškove pribavljanja i prodaje kolaterala, bez obzira na vjerovatnoću događaja.

U svrhe zajedničke procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	U hiljadama EUR	
	2016.	2015.
Sredstva		
Kredit i potraživanja od banaka	43.254	97.912
Kredit i potraživanja od klijenata	264.989	283.387
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2.686	2.609
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	138	136
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	89.594	66.410
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	75	75
	400.736	450.529
Vanbilansne stavke		
Plative garancije privrednim društvima	5.299	7.141
Činidbene garancije privrednim društvima	9.046	11.599
Neiskorišćeni dokumentarni akreditivi	585	943
Neopozive obaveze za davanje kredita	25.147	25.115
	40.077	44.798
Ukupna izloženost kreditnom riziku	440.813	495.327

Izloženost kreditnom riziku kontroliše se pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Prije odobravanja kredita i drugih plasmana Banka procjenjuje dužnikovu kreditnu sposobnost, uzimajući u obzir kriterijume koje je utvrdila internim aktom, kao i pravnu valjanost i procijenjenu vrijednost kolaterala.

Vrijednost kolaterala izračunava se kao njegova neto vrijednost, pod kojom se podrazumijeva tržišna vrijednost umanjena za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (nastavak)

Pored toga, fizička lica su u obavezi da svoju mjesečnu zaradu primaju preko transakcionog računa kod Banke u cilju smanjenja kreditnog rizika.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti i polise osiguranja.

4.2.4. Krediti i plasmani

Kredit i plasmani su prikazani u narednim tabelama:

	Nedospjeli neobezvrijedjeni	Dospjeli neobez- vrijedjeni	Poje- dinačno procijenjeni	Ukupno bruto	Pojedinač- na ispravka vrijednosti	Grupna ispravka vrijedno- sti	Ukupna ispravka vrijednosti	Ukupno neto
31 . decembar 2016. godine								
Stambeni krediti	54.558	212	1.651	56.421	700	346	1.046	55.375
Prekoračenje po tekućim računima	2.577	86	2	2.665	-	47	47	2.618
Potrošački krediti	79.207	459	2.257	81.923	1.050	1.398	2.448	79.475
Kreditne kartice	3.085	170	210	3.465	179	229	408	3.057
Namjenski krediti	97	5	96	198	96	4	100	98
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	18.992	161	-	19.153	-	180	180	18.973
Kredit malim preduzećima	18.482	1.017	2.896	22.395	1.345	1.067	2.412	19.983
Kredit srednjim i velikim preduzećima	56.211	96	43.853	100.160	17.204	1.350	18.554	81.606
Kredit Vladi i opštinama	2.079	1	2.792	4.872	22	41	63	4.809
Vremenska razgraničenja	(1.005)	-	-	(1.005)	-	-	-	(1.005)
	234.283	2.207	53.757	290.247	20.596	4.662	25.258	264.989
Kredit i plasmani dati bankama	43.254	-	-	43.254	-	-	-	43.254
	277.537	2.207	53.757	333.501	20.596	4.662	25.258	308.243
31 . decembar 2015. godine								
Stambeni krediti	58.788	184	3.282	62.254	1.812	531	2.343	59.911
Prekoračenje po tekućim računima	3.047	90	2	3.139	-	54	54	3.085
Potrošački krediti	76.505	417	3.398	80.320	1.861	1.369	3.230	77.090
Kreditne kartice	3.690	171	339	4.200	153	238	391	3.809
Namjenski krediti	264	103	173	540	140	20	160	380
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	13.166	105	64	13.335	-	202	202	13.133
Kredit malim preduzećima	21.374	798	4.611	26.783	2.030	1.202	3.232	23.551
Kredit srednjim i velikim preduzećima	68.896	698	48.268	117.862	26.250	1.370	27.620	90.242
Kredit Vladi i opštinama	5.061	8	8.347	13.416	23	80	103	13.313
Vremenska razgraničenja	(1.127)	-	-	(1.127)	-	-	-	(1.127)
	249.664	2.574	68.484	320.722	32.269	5.066	37.335	283.387
Kredit i plasmani dati bankama	97.912	-	-	97.912	-	-	-	97.912
	347.576	2.574	68.484	418.634	32.269	5.066	37.335	381.299

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.4 Krediti i plasmani (nastavak)

a) Dospjeli, neobezvrijeđeni krediti i plasmani (nastavak)

	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	Ukupno
31. decembar 2016. godine							
Stambeni krediti	94	11	5	7	19	76	212
Prekoračenja po tekućim računima	46	3	1	4	11	21	86
Potrošački krediti	96	24	4	23	89	223	459
Kreditne kartice	93	10	3	2	11	51	170
Namjenski krediti	1	-	-	-	1	3	5
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	30	12	-	9	4	106	161
Kreditni mikro i malim preduzećima	120	24	103	68	126	576	1.017
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	96	-	-	-	-	-	96
Kreditni Vladi i opštinama	1	-	-	-	-	-	1
	<u>577</u>	<u>84</u>	<u>116</u>	<u>113</u>	<u>261</u>	<u>1.056</u>	<u>2.207</u>

	Do 30 dana kašnjenje	Od 31 do 60 dana kašnjenje	Od 61 do 90 dana kašnjenje	Od 91 do 180 dana kašnjenje	Od 181 do 365 dana kašnjenje	Od 1 do 5 godina kašnjenje	Ukupno
31. decembar 2015. godine							
Stambeni krediti	102	-	22	14	30	16	184
Prekoračenja po tekućim računima	54	-	5	7	14	10	90
Potrošački krediti	169	-	39	23	81	105	417
Kreditne kartice	116	-	2	9	26	18	171
Namjenski krediti	93	-	2	1	3	4	103
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	26	-	12	10	3	54	105
Ostali krediti	165	-	93	82	230	228	798
Kreditni mikro i malim preduzećima	698	-	-	-	-	-	698
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	8	-	-	-	-	-	8
	<u>1.431</u>	<u>-</u>	<u>175</u>	<u>146</u>	<u>387</u>	<u>435</u>	<u>2.574</u>

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja do visine plasmana obezbijeđenih tim sredstvima

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Depoziti	7.053	7.482
Hartije od vrijednosti	945	979
Zaloga	4.380	1.348
Hipoteke	199.379	221.223
Ukupno	<u>211.757</u>	<u>231.032</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Individualno neobezvrijeđeni prikazani do visine neto plasmana koji su obezbijedeni tim sredstvima		
Depoziti	3.721	5.988
Hartije od vrijednosti	945	103
Zaloga	2.906	702
Hipoteke	<u>153.907</u>	<u>140.048</u>
Ukupno	<u>161.479</u>	<u>146.841</u>

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Individualno obezvrijeđeni prikazani do visine neto plasmana koji su obezbijedeni tim sredstvima		
Depoziti	3.332	1.494
Hartije od vrijednosti	-	876
Zaloga	1.474	646
Hipoteke	<u>45.472</u>	<u>81.175</u>
Ukupno	<u>50.278</u>	<u>84.191</u>

Banka kao predmet hipoteke uzima nepokretnosti čija vrijednost, po procjeni ovlašćenih procjenitelja mora imati minimum 30% LTV koeficijent (procijenjena vrijednost nekretnine/ iznos kredita *100). Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori.

Prilikom uzimanja zaloga nad hartijama od vrijednosti Banka dnevno prati cijenu hartija od vrijednosti koje su uzete kao sredstvo obezbjeđenja. Tržišna vrijednost zaloge mora biti 50% veća od vrijednosti plasmana.

c) Restrukturirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- a. produžila rok otplate za glavnice ili kamatu;
- b. smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit;
- c. smanjila iznos duga, glavnice ili kamate;
- d. izvršila preuzimanje duga;
- e. kapitalizaciju kamate;
- f. zamjenu postojećeg novim kreditom;
- g. napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka je na kraju 2016. godine imala EUR 40.330 hiljada restrukturiranih kredita (2015. godine: EUR 57.015 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	U hiljadama EUR	
				Ostalo	Ukupno
Kredit i plasmani bankama	-	33.980	8.546	728	43.254
Kredit i plasmani klijentima	261.482	165	123	3.219	264.989
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	180	-	2.506	-	2.686
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	99	39	-	-	138
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	89.594	-	-	-	89.594
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	75	-	-	-	75
31. decembar 2016. godine	<u>351.430</u>	<u>34.184</u>	<u>11.175</u>	<u>3.947</u>	<u>400.736</u>
31. decembar 2015. godine	<u>348.074</u>	<u>90.911</u>	<u>9.715</u>	<u>1.829</u>	<u>450.529</u>

Banka u cilju identifikovanja, mjerenja, procjene i praćenja izloženosti riziku zemlje koristi metodologije i iskustva OTP Grupe kao i odluku Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku mjeri se i vrednuje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika banke. Izloženost Banke riziku zemlje mjeri se na osnovu pojedinačnog plasmana, određenog aktom, koji podrazumijeva kontrolu rejtinga zemlje dužnika, vodeći računa o političkim, ekonomskim i socijalnim prilikama u zemlji dužnika.

Banka sve zemlje dužnika rangira u sljedeće kategorije rizičnosti:

- 1) nerizične zemlje;
- 2) zemlje niskog rizika;
- 3) zemlje srednjeg rizika;
- 4) zemlje visokog rizika.

Rangiranje zemalja dužnika služi Banci za utvrđivanje potrebnog kapitala za rizik zemlje i za limitiranje izloženosti banke prema pojedinim zemljama dužnika, grupama zemalja ili regionima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2.4 Krediti i plasmani (nastavak)

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Kreditni i plasmani klijentima	Kreditni i plasmani bankama	Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	Hartije od vrijednosti koji se drže do dospelja	Hartije od vrijednosti raspoložive za trgovanje	Ulaganja u kapital	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.817	-	-	-	-	-	2.817
Vađenje rude i kamena	6	-	-	-	-	-	6
Prerađivačka industrija	6.238	-	-	-	-	-	6.238
Snabdijevanje električnom energijom	357	-	-	-	162	-	519
Snabdijevanje vodom	1.227	-	-	-	-	-	1.227
Građevinarstvo	13.654	-	-	-	-	-	13.654
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	44.874	-	-	-	-	-	44.874
Saobraćaj i skladištenje	2.819	-	-	-	-	-	2.819
Usluge pružanja smještaja i ishrane	15.203	-	-	-	-	-	15.203
Informisanje i komunikacije	1.329	-	-	-	-	-	1.329
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.169	43.254	138	10.000	2.506	75	59.142
Poslovanje nekretninama	4.377	-	-	-	-	-	4.377
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2.316	-	-	-	-	-	2.316
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	973	-	-	-	-	-	973
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	3.929	-	-	79.594	-	-	83.523
Obrazovanje	47	-	-	-	-	-	47
Zdravstvo i socijalna zaštita	160	-	-	-	-	-	160
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	392	-	-	-	-	-	392
Ostale uslužne djelatnosti	382	-	-	-	18	-	400
Fizička lica - rezidenti	157.100	-	-	-	-	-	157.100
Nerezidenti	3.586	-	-	-	-	-	3.586
UKUPNO	264.955	43.254	138	89.594	2.686	75	400.702
Kamatna potraživanja i ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	1.039	-	-	-	-	-	1.039
Vremenska razgraničenja kamata i naknada i ispravka vrijednosti	(1.005)	-	-	-	-	-	(1.005)
31. decembar 2016. godine	264.989	43.254	138	89.594	2.686	75	400.736
31. decembar 2015. godine	283.387	97.912	136	66.410	2.609	75	450.529

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	U hiljadama EUR			
	Date kreditne obligacije	Garancije	Nepokriveni akreditivi	Ukupno
31. decembar 2016. godine				
Do 1 godine	22.742	5.910	226	28.878
Od 1 do 5 godina	2.405	8.435	359	11.199
	<u>25.147</u>	<u>14.345</u>	<u>585</u>	<u>40.077</u>
31. decembar 2015. godine				
Do 1 godine	23.225	4.378	390	27.993
Od 1 do 5 godina	1.890	14.362	553	16.805
	<u>25.115</u>	<u>18.740</u>	<u>943</u>	<u>44.798</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizik predstavlja potencijalni gubitak uzrokovan nepovoljnim promjenama na tržištu: kamatnih stopa, deviznih pozicija, cijena, indeksa i/ili ostalih faktora koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata. Najčešće, glavni izvori tržišnog rizika su devizne pozicije i rizik kamatne stope. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	USD	Ostale valute	Ukupno strane valute	U hiljadama EUR	
				Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
SREDSTVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	669	451	1.120	172.712	173.832
Kredit i potraživanja od banaka	20.845	2.411	23.256	19.998	43.254
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	264.989	264.989
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2.506	-	2.506	180	2.686
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	138	138
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	-	-	-	89.594	89.594
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	75	75
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	2.632	2.632
Ukupna sredstva	24.020	2.862	26.882	550.318	577.200
OBEVEZE					
Depoziti banaka	-	-	-	159	159
Depoziti klijenata	24.018	2.806	26.824	457.447	484.271
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	-	706	706
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	2.310	2.310
Ostale obaveze	27	3	30	7.645	7.675
Ukupno obaveze	24.045	2.809	26.854	468.267	495.121
Neto devizna izloženost:					
- 31. decembar 2016. godine	(25)	53	28	82.051	82.079
- 31. decembar 2015. godine	(18)	71	53	78.540	78.593

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.1. Devizni rizik (nastavak)

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2016. godine. Banka je izložena efektima promjena deviznih kurseva najznačajnijih valuta, koji utiču na njen finansijski položaj i novčane tokove. Rukovodstvo uspostavlja ograničenja na stepen izloženosti po valutama koja se redovno prate.

	U hiljadama EUR					
	RSD	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	-	24.020	893	1.044	925	26.882
Obaveze u devizama	-	24.045	893	1.038	878	26.854
Neto otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2016. godine	-	(25)	-	6	47	
- 31. decembra 2015. godine	-	(18)	(4)	14	61	
% od osnovnog kapitala						
- 31. decembra 2016. godine	0%	0%	0%	0%	0%	
- 31. decembra 2015. godine	0%	0%	0%	0%	0%	
Agregatna otvorena pozicija:						
- 31. decembra 2016. godine		28				
- 31. decembra 2015. godine		53				
% od osnovnog kapitala:						
- 31. decembra 2016. godine		0%				
- 31. decembra 2015. godine		0%				

4.3.2. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i uslijed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja, uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Cilj upravljanja operativnim rizikom je da se obezbijedi da nivo izloženosti operativnom riziku bude u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i politikama Banke, odnosno minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika.

Proaktivna identifikacija i procjena rizika se vrši jednom godišnje i na taj način se procjenjuje izloženost operativnim rizicima, uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost nastanka, kao i njihov potencijalni uticaj na Banku. Dodatno, najmanje jednom godišnje se radi i scenario analiza koja se odnosi na manje vjerovatne događaje mnogo ozbiljnijeg potencijalnog uticaja na Banku, kao što su elementarne nepogode, napadi na IT sistem, pad sistema platnog prometa, značajno povlačenje depozita itd. Scenarija se usaglašavaju na nivou OTP Grupe.

4.3.3. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa, pored gepova i limita, takođe se prati scenario analizom, odnosno posmatranjem uticaja različitih promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala. Promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3.3. Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2016. godine:

	U hiljadama EUR		
	Kamatonosno	Nekamato- nosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	11.140	162.692	173.832
Kredit i potraživanja od banaka	43.254	-	43.254
Kredit i potraživanja od klijenata	264.989	-	264.989
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	2.686	2.686
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	138	138
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	89.594	-	89.594
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	75	75
Ostala finansijska potraživanja	-	2.632	2.632
Ukupna sredstva	408.977	168.223	577.200
OBAVEZE			
Depoziti banaka	3	156	159
Depoziti klijenata	367.109	117.162	484.271
Pozajmljena sredstva od banaka	706	-	706
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	2.310	-	2.310
Ostale obaveze	-	7.675	7.675
Ukupno obaveze	370.128	124.993	495.121
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2016. godine	38.849	43.230	82.079
- 31. decembar 2015. godine	64.013	14.580	78.593

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva iz drugih izvora po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Za potrebe mjerenja i praćenja rizika likvidnosti Banka vrši mjerenje i praćenje neto tokova gotovine praćenjem potraživanja i obaveza Banke po periodu preostalom do dospeljeća, mjerenjem i upoređivanjem priliva i odliva gotovine, odnosno GAP analizom. Banka na dnevnom nivou radi projekciju likvidnosti, oslanjajući se na sve dostupne informacije o očekivanim prilivima i odlivima od strane biznis sektora, kao i drugih organizacionih delova Banke, čije aktivnosti imaju uticaj na ovaj rizik.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospeljeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospeljeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospeljeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospeljeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospeljeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza u pregledu koji slijedi sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine prikazana je prema očekivanom dospijeću.

	U hiljadama EUR					
	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2016. godine						
SREDSTVA						
Novčana sredstva i računi						
depozita kod centralnih banaka	139.273	-	-	34.559	-	173.832
Kreditni i potraživanja od banaka	41.969	-	-	-	1.285	43.254
Kreditni i potraživanja od klijenata	6.418	13.083	44.294	134.499	66.695	264.989
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	-	-	2.686	2.686
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-	138	138
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	-	-	10.000	79.594	-	89.594
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-	-	-	75	75
Ostala finansijska potraživanja	-	-	2.632	-	-	2.632
Ukupno sredstva	187.660	13.083	56.926	248.652	70.879	577.200
OBAVEZE						
Obaveze prema bankama	159					159
Obaveze prema klijentima	48.394	84.040	314.108	37.594	135	484.271
Obaveze po kreditima	8		442	1.453	1.113	3.016
Ostale obaveze	7.675					7.675
Ukupne obaveze	56.236	84.040	314.550	39.047	1.248	495.121
Ročna neusklađenost:						
- 31. decembar 2016. godine	131.424	(70.957)	(257.624)	209.605	69.631	82.079
- 31. decembar 2015. godine	171.389	(88.189)	(265.157)	130.137	130.413	78.593

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2016. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospijeća sredstava i obaveza od mjesec dana do godinu dana. Banka tokom 2016. godine nije imala probleme sa održavanjem likvidnosti. Racio likvidnosti na dan 31. decembra 2016. godine bio je 1,78% (31. decembra 2015. godine: 1,78%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti (nastavak)

4.4.2. Ročnost budućih finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijea (nediskontovani tokovi gotovine)

	U hiljadama EUR						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2016. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	-	159	-	-	-	-	159
Obaveze prema klijentima	15.774	33.152	84.964	317.565	38.007	136	489.598
Obaveze po kreditima	-	8	-	458	1.507	1.154	3.127
Ostale obaveze	-	7.752	-	-	-	-	7.752
		<u>41.071</u>	<u>84.964</u>	<u>318.023</u>	<u>39.514</u>	<u>1.290</u>	<u>500.636</u>

	U hiljadama EUR						
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2015. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	-	181	-	-	-	-	181
Obaveze prema klijentima	17.149	43.677	99.728	301.557	21.456	141	483.708
Obaveze po kreditima	-	11	-	367	1.612	1.380	3.370
Ostale obaveze	-	7.596	-	-	-	-	7.596
	<u>17.149</u>	<u>51.465</u>	<u>99.728</u>	<u>301.924</u>	<u>23.068</u>	<u>1.521</u>	<u>494.855</u>

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

	Knjigovodstvena vrijednost		U hiljadama EUR Fer vrijednost	
	2016.	2015.	2016.	2015.
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	43.254	97.912	43.245	97.912
Kredit i potraživanja od klijenata	264.989	283.387	264.989	283.387
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2.686	2.609	2.686	2.609
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	138	136	138	136
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	89.594	66.410	89.594	66.410
Ostala finansijska potraživanja	2.632	2.141	2.632	2.141
Finansijske obaveze				
Depoziti banaka	159	181	159	181
Depoziti klijenata	484.271	478.446	484.271	478.446
Pozajmljena sredstva od banaka	706	1.062	706	1.062
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	2.310	2.188	2.310	2.188
Ostale obaveze	7.675	7.521	7.675	7.521

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

4.5.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su inputi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi inputi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; inputi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste inputa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 2.
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci). Banka ne posjeduje finansijske instrumente vrednovane po fer vrijednosti uključene u nivo 3.

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti. Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembra 2016. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

31. decembar 2016. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	138	-	-	138
Finansijska sredstva po fer vrijednosti investicione hartije od vrijednosti – instrumenti kapitala	2.686	-	-	2.686
Ukupna sredstva	2.824	-	-	2.824
31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	136	-	-	136
Finansijska sredstva po fer vrijednosti investicione hartije od vrijednosti – instrumenti kapitala	2.609	-	-	2.609
Ukupna sredstva	2.745	-	-	2.745

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama. Na dan 31. decembra 2016. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti. data je u narednoj tabeli:

31. decembar 2016. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	173.832	-	173.832	173.832
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	43.254	43.254	43.254
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	264.989	264.989	264.989
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	89.594	-	89.594	89.254
Ostala finansijska potraživanja	-	-	2.632	2.632	2.632
Ukupna sredstva	-	263.426	310.875	574.301	574.301
Depoziti banaka	-	-	159	159	159
Depoziti klijenata	-	-	484.271	484.271	484.271
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	706	706	706
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	2.310	2.310	2.310
Ostale obaveze	-	-	7.675	7.675	7.675
Ukupne obaveze	-	-	495.121	495.121	495.121
31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	115.321	-	115.321	115.321
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	97.912	97.912	97.912
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	283.387	283.387	283.387
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	66.410	-	66.410	66.410
Ostala finansijska potraživanja	-	-	2.141	2.141	2.141
Ukupna sredstva	-	181.731	383.440	565.171	565.171
Depoziti banaka	-	-	181	181	181
Depoziti klijenata	-	-	478.446	478.446	478.446
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	1.062	1.062	1.062
Pozajmljena sredstva od klijenata	-	-	2.188	2.188	2.188
Ostale obaveze	-	-	7.521	7.521	7.521
Subordinisani dug	-	-	181	181	181
Ukupne obaveze	-	-	489.579	489.579	489.579

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje fer njihove vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrđiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene.

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti i klasifikovani su kao nivo 2 i nivo 3. primijenjene su sljedeće pretpostavke:

Knjigovodstvena vrijednost predstavlja razumnu procjenu fer vrijednosti za sljedeće finansijske instrumente:

- Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka;
- Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća (odnose se na državne obveznice sa rokom dospeljeća do 6 mjeseci i euro obveznica emitovanih od strane Ministarstva finansija Vlade Crne Gore);
- Ostale obaveze.

Kredit i potraživanja od banaka

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate, vezane za varijabilne kamatne stope. Budući novčani tokovi su diskontovani na sadašnju vrijednost primjenom efektivnih kamatnih stopa. S obzirom na to da su ugovorene varijabilne kamatne stope, promjene u varijabilnim kamatnim stopama se reflektuju u promjenama efektivnih kamatnih stopa, tako da je fer vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

Kredit i potraživanja od klijenata

Fer vrijednost je određena primjenom modela diskontovanih novčanih tokova, koji uključuje i pretpostavke izloženosti kreditnom riziku, riziku kamatnih stopa, "PD", "LGD", u mjeri u kojoj je isto primljenjivo. S obzirom na to da je značajan dio kredita klijentima odobren po fiksnim kamatnim stopama, u cilju utvrđivanja fer vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima, kao što je prikazano u narednoj tabeli:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**4.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)****4.5.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)**

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Kredit i potraživanja od klijenata (nastavak)

- u procentima -

Djelatnost	Godišnja prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa	
	Banka	Bankarski sektor u Crnoj Gori
Finansijske institucije	8,44	6,52
Velika pravna lica	7,08	6,93
Druga pravna lica. nefinansijski sektor	7,19	7,93
Vlada i pravna lica u državnom vlasništvu	6,22	5,21
Domaćinstva	9,23	9,21
Ostalo	9,83	7,46

Prema mišljenju rukovodstva Banke, fer vrijednost kredita klijentima obračunata kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontovanih primjenom važećih tržišnih stopa, odnosno prosječnih ponderisanih kamatnih stopa za bankarski sektor, ne odstupa značajno od iskazanih knjigovodstvenih vrijednosti kredita na dan bilansa stanja. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospijea kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena fer vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospijea preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospijecom. Prema mišljenju rukovodstva, kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za fer vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora.
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 60/08, 41/09, 38/11 i 55/12). U skladu sa propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- dopuskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit);
- umanjjenih za nematerijalna ulaganja, nedostajuće rezerve i direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u devet kategorija i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan koeficijent solventnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2016. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarnim finansijskim iskazima iznosi 20,88%.

4.7. Analize osjetljivosti

4.7.1. Analize osjetljivosti (devizni rizik)

Upravljanje izloženošću deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

	2016. Iznos u stranoj valuti	U hiljadama EUR Promjena kursa	
		10%	-10%
SREDSTVA	Ukupno		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	173.832	1.120	112 (112)
Kreditni i potraživanja od banaka	43.254	23.256	2.326 (2.326)
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2.686	2.506	251 (251)
Ukupno sredstva	219.772	26.882	2.689 (2.689)
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	484.271	26.824	2.682 (2.682)
Ostale obaveze	7.675	30	3 (3)
Ukupno obaveze	491.946	26.854	2.685 (2.685)
Neto izloženost deviznom riziku:			
- 31. decembar 2016. godine		4	(4)
- 31. decembar 2015. godine		5	(5)

Na dan 31. decembra 2016. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10% dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 4 hiljade (31. decembar 2015. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 5 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.7. Analize osjetljivosti (nastavak)

4.7.2. Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR i stranoj valuti u rasponu od +0.4 b.p. do -0.4 b.p.

	U hiljadama EUR		
	Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa		
	2016.	+0.4 b.p. EUR/FX KS	-0.4 b.p. EUR/FX KS
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	173.832	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	43.254	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	264.989	109	(109)
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	2.686	-	-
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	138	-	-
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	89.594	-	-
Ostala finansijska potraživanja	2.632	-	-
	<u>577.125</u>	<u>109</u>	<u>(109)</u>
OBAVEZE			
Depoziti banaka	159	-	-
Depoziti klijenata	484.271	-	-
Pozajmljena sredstva od banaka	706	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	2.310	-	-
Ostale obaveze	7.675	-	-
	<u>495.121</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2016. godine		<u>109</u>	<u>(109)</u>
- 31. decembar 2015. godine		<u>133</u>	<u>(133)</u>

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR i stranoj valuti za 0.4 b.p., dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila, za iznos od EUR 109 hiljada (31. decembar 2015. godine: za EUR 133 hiljada).

Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Depoziti kod:		
- Inostranih banaka	192	446
	<u>192</u>	<u>446</u>
Kreditni:		
- državnim organizacijama	473	1.430
- preduzećima	7.360	9.768
- fizičkim licima	13.472	14.498
- ostalo	382	408
Troškovi rezervisanja za gubitke po kamatnim potraživanjima	(1.565)	(2.451)
	<u>20.122</u>	<u>23.653</u>
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	427
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	2.465	802
	<u>22.779</u>	<u>25.328</u>

b) Rashodi kamata

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Depoziti:		
- finansijskih institucija	6	20
- državnih organizacija	6	9
- preduzeća	152	328
- fizičkih lica	1.404	3.043
Obaveze po kreditima i ostalim pozajmicama:		
- finansijskih institucija	29	195
- državnih organizacija	14	15
	<u>1.611</u>	<u>3.610</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvrjeđenja

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Kreditne gubitke	7.382	1.124
Prodatih plasmana	618	5.848
Potraživanja po protestovanim garancijama	33	(5)
Forfeting	(1.000)	859
Obezvrjeđenje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	4	4
Rezervisanja za novčana sredstva	-	17
Ostala rezervisanja po osnovu ostale aktive	346	397
	<u>7.383</u>	<u>8.244</u>

b) Troškovi rezervisanja

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Rezervisanja po osnovu sudskih postupaka	163	480
Rezervisanja po vanbilansnim stavkama	(100)	(417)
Rezervisanja za primljene garancije	(19)	(302)
Rezervisanja za ostale obaveze	(8)	(149)
	<u>36</u>	<u>(388)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA (nastavak)

c) Promjene na računima ispravke vrijednosti i rezervisanja:

	Novčana sredstva (Napomena 13.)	Kreditni (Napomena 15.)	Protestovane garancije (Napomena 15.)	Kamate (Napomena 15.)	Forfeting (Napomena 15.)	Ostala aktiva (Napomena 20.)	Beneficije zaposlenima (Napomena 23.)	Vanbilansna evidencija (Napomena 23.)	Ostale rezerve (Napomena 23.)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2016. godine	60	30.725	487	3.484	2.639	17.354	1.785	645	1.289	58.468
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	-	7.382	33	1.565	42	347	11	-	136	9.516
Ispravke vrijednosti prodatih plasmana	-	530	-	88	-	-	-	-	-	618
Otpisi ispravke vrijednosti i isplate	-	(17.582)	(40)	(3.053)	-	(263)	(7)	(100)	(150)	(21.195)
Ukidanje ispravke vrijednosti	-	-	-	-	(1.042)	-	-	-	-	(1.042)
Ostalo	-	-	-	-	-	-	(606)	-	-	(606)
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	60	21.055	480	2.084	1.639	17.438	1.183	545	1.275	45.759
	Novčana sredstva (Napomena 13.)	Kreditni (Napomena 15.)	Protestovane garancije (Napomena 15.)	Kamate (Napomena 15.)	Forfeting (Napomena 15.)	Ostala aktiva (Napomena 20.)	Beneficije zaposlenima (Napomena 23.)	Vanbilansna evidencija (Napomena 23.)	Ostale rezerve (Napomena 23.)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	43	42.630	523	5.215	1.779	18.093	1.916	1.062	1.145	72.406
Ispravke vrijednosti i rezervisanja u toku godine	17	1.124	(5)	2.451	859	397	610	-	480	5.933
Ispravke vrijednosti prodatih plasmana	-	5.132	11	445	-	260	-	-	-	5.848
Otpisi ispravke vrijednosti i isplate	-	(18.161)	(42)	(4.627)	-	(1.396)	(741)	-	(187)	(25.154)
Ukidanje ispravke vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	(417)	(149)	(566)
Ostalo	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	60	30.725	487	3.484	2.639	17.354	1.785	645	1.289	58.468

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada i provizija

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Naknade po osnovu poslova sa kreditima	1.369	1.362
Naknade po vanbilansnim poslovima	360	386
Naknade za usluge platnog prometa	8.409	8.764
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	3.312	2.858
Prihodi po osnovu forfeitinga	520	282
Prihodi po osnovu kastodi poslova	142	180
Ostale naknade i provizije	1.497	1.704
	<u>15.609</u>	<u>15.536</u>

b) Rashodi naknada i provizija

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Naknade Centralnoj banci	49	52
Naknade za usluge platnog prometa	917	935
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	2.307	2.330
Naknade po osnovu primljenih kredita	42	14
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	3.131	2.501
Ostale naknade i provizije	166	135
	<u>6.612</u>	<u>5.967</u>

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Neto zarade	6.563	6.189
Porezi i doprinosi na zarade	4.690	4.814
Troškovi bonusa	1.094	1.202
Troškovi rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine	11	58
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene odmore	-	15
Naknade članovima Odbora direktora	88	78
Troškovi službenih putovanja	115	109
	<u>12.561</u>	<u>12.465</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembar	
	2016.	2015.
Troškovi zakupa	1.286	1.255
Troškovi održavanja imovine	1.442	1.327
Troškovi osiguranja	151	128
Troškovi poreza	35	25
Troškovi sponzorstva i donatorstva	124	186
Troškovi reklame	429	516
Troškovi električne energije i goriva	294	304
Troškovi reprezentacije	70	17
Troškovi prevoza	773	858
Usluge telekomunikacija i poštarine	556	599
Kancelarijski materijal	223	219
Troškovi nabavke platnih kartica	40	141
Stručne usluge	790	738
Troškovi smještaja	17	21
Ostali troškovi	573	649
	<u>6.803</u>	<u>6.983</u>

10. OSTALI RASHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Gubici po osnovu otpisa osnovnih sredstava	-	23
Porez i ostale takse lokalnih samouprava	81	97
Sudski troškovi	56	5
Troškovi prethodnog perioda	-	374
Ostali rashod	173	72
	<u>310</u>	<u>571</u>

11. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Prihod od naplate otpisanih potraživanja	673	1.553
Prihod od prodaje potraživanja	60	3.859
Prihod prethodnog perioda	375	-
Prihod od zadržavanja sredstava usled neispunjenja ugovorenih obaveza	694	-
Ostalo	139	236
	<u>1.941</u>	<u>5.648</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

12. POREZ NA PRIHOD

a) Komponente poreza na dobit

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2016.	2015.
Obračunati odloženi poreski prihod	5	1
	<u>5</u>	<u>1</u>

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2016.	2015.
Usaglašavanje iznos poreza na dobit		
Dobit prije oporezivanja	2.864	7.136
Porez po stopi od 9% na oporezivu dobit	258	642
Porez po stopi od 9% na kapitalne gubitke	-	6
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju za poreske svrhe	41	76
Iskorišćeni poreski gubici do visine oporezive dobiti	(299)	(724)
Razlika sadašnje vrijednosti po kojoj se osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja priznaju u finansijskim iskazima i prema poreskim propisima	<u>(5)</u>	<u>(1)</u>
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	<u>(5)</u>	<u>(1)</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>

c) Odložene poreske obaveze i sredstva

Odložena poreska sredstva i obaveze u bilansu stanja odnose se na sljedeće:

	Godina koja se završava 31. decembra 2016			Godina koja se završava 31. decembra 2015		
	Sredstv a	Obave za	Neto iznos	Sredst va	Obave za	Neto iznos
Amortizacija osnovnih sredstava	-	345	(345)	-	350	(350)
Promjena fer vrijednosti na hartijama raspoloživima za prodaju	-	1	(1)	-	1	(1)
Ostalo	<u>135</u>	<u> </u>	<u>135</u>	<u>172</u>	<u>-</u>	<u>172</u>
Odložena poreska sredstva / (obaveze)	<u>135</u>	<u>346</u>	<u>(211)</u>	<u>172</u>	<u>351</u>	<u>(179)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

12. POREZ NA PRIHOD (nastavak)

d) Neiskorišćeni poslovni poreski gubici koji se mogu prenositi u narednom periodu:

<u>Godina nastanka</u>	<u>Godina isteka</u>	<u>U hiljadama EUR</u>
2012	2017	18.034
		<u>18.034</u>

e) Neiskorišćeni kapitalni poreski gubici koji se mogu prenositi u narednom periodu:

<u>Godina nastanka</u>	<u>Godina isteka</u>	<u>U hiljadama EUR</u>
2015	2020	70
		<u>70</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu prenijetih poreskih gubitaka koji su nastali u prethodnim godinama, usljed neizvjesnosti koje su postojale u vrijeme nastanka gubitaka tj. Da da će budući oporezivi dobiti na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti biti raspoloživi.

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	<u>U hiljadama EUR</u>	
	<u>31. decembar 2016.</u>	<u>31. decembar 2015.</u>
Gotovina u blagajni u EUR	22.132	18.389
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1.120	982
Sredstva u procesu naplate	648	431
Žiro račun	115.433	66.139
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	34.559	29.440
Ispravka vrijednosti gotovine	(60)	(60)
	<u>173.832</u>	<u>115.321</u>

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine predstavlja minimum izdvojenih sredstava skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“, br. 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 07/15 i 33/16). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 9,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 8,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana;
- 9,5% - na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana.

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

13. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (nastavak)

Na 50% sredstava izdvojene obavezne rezerve Centralna banka plaća bankama mjesečno, do osmog dana u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Naknadu koju je propisala Centralna banka, a koja je definisana u prethodnom stavu, plaća bankama na iznos sredstava koji predstavlja razliku između 50% ukupnih sredstava obavezne rezerve izdvojene i iznosa sredstava koja su izdvojena u obliku državnih zapisa, a najviše na 25% ukupnih sredstava obavezne rezerve.

Banke koje na dan 31. decembar 2016. godine budu izdvojile i držale obaveznu rezervu u obliku državnih zapisa mogu nastaviti da te državne zapise drže kao dio obavezne rezerve do dana njihovog dospijeca, ali ne duže od 31. marta 2017.godine.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar	31. decembar
	2016.	2015.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	41.969	46.868
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	1.285	51.013
Potraživanja za kamatu na oročena sredstva	-	31
	<u>43.254</u>	<u>97.912</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Kredit bankama i ostalim finansijskim institucijama	580	746
Kredit nefinansijskom sektoru	278.187	297.321
Kredit Vladi i drugim budžetskim korisnicima	3.983	11.896
Kredit fondovima	1.788	805
	<u>284.538</u>	<u>310.768</u>
Ispravka vrijednosti kredita	(21.055)	(30.725)
Neto krediti	263.483	280.043
Factoring i forfeting	2.828	4.558
Ispravka vrijednosti faktoringa i forfetinga	(1.639)	(2.639)
Neto faktoring i forfeting	1.189	1.919
Potraživanja banke po neizmirenim akceptima garancijama i mjenicama	763	819
Ispravka vrijednosti potraživanja po neizmirenim akceptima garancijama i mjenicama	(480)	(487)
Neto potraživanja	283	332
Kamatna potraživanja po kreditima	3.123	5.704
Ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	(2.084)	(3.484)
Neto kamatna potraživanja	1.039	2.220
Vremenska razgraničenja i unaprijed plaćeni troškovi	839	1.004
Vremenska razgraničenja naknada	(1.844)	(2.131)
	<u>264.989</u>	<u>283.387</u>
Kredit i potraživanja od klijenata (bruto)	292.091	322.853
Ispravka vrijednosti	(25.258)	(37.335)
Razgraničenja naknada	(1.844)	(2.131)
	<u>264.989</u>	<u>283.387</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je imala EUR 3.581 hiljadu restrukturiranih kredita kojima je produžen rok otplate, EUR 1.528 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno smanjenje kamatne stope, EUR 3.279 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno preuzimanje duga, EUR 30 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno smanjenje duga, EUR 70 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršeno kapitalizacija kamate, EUR 1.445 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih je izvršena zamjena postojećeg novim kreditom i EUR 30.397 hiljada restrukturiranih kredita kod kojih su izvršene pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Pregled kredita po djelatnostima (bruto) prikazan je u narednoj tabeli:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.941	11.425
Vađenje rude i kamena	6	48
Prerađivačka industrija	12.250	19.503
Snabdijevanje električnom energijom	369	414
Snabdijevanje vodom	1.270	2.100
Građevinarstvo	14.554	14.823
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	52.507	59.710
Saobraćaj i skladištenje	3.488	4.305
Usluge pružanja smještaja i ishrane	19.457	20.093
Informisanje i komunikacije	1.467	2.156
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.276	2.980
Poslovanje nekretninama	4.752	5.149
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2.778	5.219
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.045	675
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	4.029	4.249
Obrazovanje	49	78
Zdravstvo i socijalna zaštita	163	2.586
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	404	435
Ostale uslužne djelatnosti	391	633
Fizička lica – rezidenti	163.188	164.067
Nerezidenti	3.707	2.205
	292.091	322.853

Kratkoročni krediti nefinansijskom sektoru (privrednim društvima) u 2016. godini su najvećim dijelom odobravani za obrtna sredstva sa rokom dospjeća od 1 do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobravani na period 1 do 10 godina i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine. Kratkoročni krediti velikim i srednjim preduzećima su najčešće odobravani uz kamatnu stopu (NKS) od 4,2% do 8% na godišnjem nivou, dok za mala i srednja preduzeća kamata se kretala u rasponu od 6,5% do 14% na godišnjem nivou. Kamatna stopa za dugoročne kredite kretala se u rasponu od 4,2% do 7,8% na godišnjem nivou za velika i srednja preduzeća, dok za mala i srednja preduzeća, kamata je iznosila od 6,5% do 13% na godišnjem nivou.

Kratkoročni krediti stanovništvu su u 2016. godini odobravani sa kamatom (NKS) u rasponu od 5,99% (keš krediti) do 20% (dozvoljeni minus – overdraft i kreditne kartice) na godišnjem nivou. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju kredite za kupovinu stambenih jedinica, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, finansiranje kupovine potrošnih dobara i ostale namjene, odobreni su na period od 1 do 25 godina sa nominalnom kamatnom stopom koja se kretala u rasponu od 4,8% do 8,7% na godišnjem nivou. Krediti u okviru Vladinog projekta „1000+“ isplaćivani su po stopi od 3,99%. Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane banke u kreditnom portfoliju obuhvata uglavnom klijente sa sjedištem na području Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

16. a) FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE DRŽE ZA TRGOVANJE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
- VISA	2.506	2.404
- Elektroprivreda Crne Gore	162	188
- Lutrija Crne Gore	18	17
	2.686	2.609

b) INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI – RASPOLOŽIVE ZA PRODAJU

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
- Montenegroberza	93	97
- Lovćen osiguranje AD, Podgorica	6	6
- SWIFT	39	33
	138	136

c) INVESTICIJE U PRIDRUŽENA PREDUZEĆA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE PO METODI KAPITALA:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
- Centralna depozitarna agencija AD, Podgorica	75	75
	75	75

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI – KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Dugoročni dugovni instrumenti - Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	62.331	46.473
Dugoročni dugovni instrumenti - Državni zapisi Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	17.295	-
Kratkoročni dugovni instrumenti - Državni zapisi Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	9.968	19.937
	89.594	66.410

Tokom 2016. godine, Banka je kupila Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u vrijednosti od EUR 15.432 hiljade i dugoročnih državnih zapisa Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u vrijednosti od EUR 17.210 hiljada.

	Tekući iznos	Godišnja kamatna stopa	Datum dospijeća
Dugoročni dugovni instrumenti - Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	33.406	3,875%	03 / 2020
Dugoročni dugovni instrumenti - Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	28.925	5,375%	05 / 2019
Dugoročni dugovni instrumenti - Državni zapisi Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	17.295	4%	11 / 2020
Kratkoročni dugovni instrumenti - Državni zapisi Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	9.968	0,12 % - 0,29%	do 02 / 2017
	89.594		

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

U hiljadama EUR

	Građevinski objekti	Oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	8.169	18.844	27.013
Nove nabavke tokom godine	261	1.425	1.686
Otuđenja i rashodovanja	-	(255)	(255)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	8.430	20.014	28.444
Nove nabavke tokom godine	14	1.325	1.339
Otuđenja i rashodovanja	-	(37)	(37)
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	8.444	21.302	29.746
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	1.583	12.016	13.599
Amortizacija	163	1.797	1.960
Otuđenja i rashodovanja	-	(219)	(219)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	1.746	13.594	15.340
Amortizacija	169	1.683	1.852
Otuđenja i rashodovanja	-	(36)	(36)
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	1.915	15.241	17.156
Neotpisana vrijednost na dan:			
- 31. decembra 2016. godine	6.529	6.061	12.590
- 31. decembra 2015. godine	6.684	6.420	13.104

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Promjene na nematerijalnim sredstvima u toku 2015. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR
	Softveri i licence
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	11.140
Povećanja	1.335
Prodaja i rashodovanja	(1.180)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	11.295
Povećanja	1.515
Prodaja i rashodovanja	(491)
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	12.319
Ispravka vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	8.372
Amortizacija	1.044
Prodaja i rashodovanja	(1.180)
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	8.236
Amortizacija	1.049
Prodaja i rashodovanja	(491)
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	8.794
Neotpisana vrijednost na dan:	
- 31. decembra 2016. godine	3.525
- 31. decembra 2015. godine	3.059

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

20. a) OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	1.294	1.041
Privremeni račun	720	167
Ostala finansijska potraživanja	314	280
Plasmani iz komisionih poslova	92	117
Dati avansi	120	132
Potraživanja od kupaca	37	130
Ostala poslovna potraživanja	247	225
Potraživanja po osnovu sporne aktive i ostale aktive u kašnjenju	17.246	17.403
	<u>20.070</u>	<u>19.495</u>
Ispravka vrijednosti potraživanja	(17.438)	(17.354)
	<u>2.632</u>	<u>2.141</u>

Struktura ispravke vrijednosti na ostalu aktivu prikazana je u tabeli:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Naknade i provizije	584	337
Potraživanja po osnovu sporne aktive	16.854	17.017
	<u>17.438</u>	<u>17.354</u>

Potraživanja po osnovu sporne i ostale aktive u kašnjenju, koja su u rezervisana u iznosu EUR 16.854 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine i iznosi EUR 17.246 hiljada uključuju:

- rezervisanje potraživanja po osnovu sudskih postupaka pokrenutih protiv bivših radnika Banke u iznosu od EUR 6.223 hiljade;
- rezervisanje potraživanja po osnovu obračunatih, neplaćenih naknada od komitenta Vektra Montenegro d.o.o. Podgorica protiv kojeg je pokrenut stečajni postupak u iznosu od EUR 1.704 hiljada.
- rezervisanje nenaplativih potraživanja po osnovu naknada iz platnog prometa, provizija, elektronskog bankarstva, kartica u iznosu od EUR 1.619 hiljada;
- rezervisanje ostalih potraživanja priznatih bez osnova u tekućoj i prethodnim godinama i naknadno identifikovanih obaveza Banke u iznosu od EUR 5.528 hiljada;
- ostala nenaplativa potraživanja u iznosu od EUR 2.172 hiljada.

b) OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	1.020	1.020
Unaprijed plaćeni troškovi	111	131
	<u>1.131</u>	<u>1.151</u>

Stečena aktiva u iznosu od EUR 1.020 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembra 2015: EUR 1.020 hiljada) se odnosi na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita kod kompanije Mješovito AD, Herceg Novi ukupne površine 772 m² u Herceg Novom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

21. DEPOZITI BANAKA I KLIJENATA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Depoziti po viđenju		
Banke, ostale finansijske institucije i društva	5.267	1.961
Državni i privatni fondovi	1.327	353
Privredna društva	114.545	102.679
Preduzetnici	1.614	1.797
Javne službe jedinica lokalne samouprave	6.929	6.731
Vlada Crne Gore	40.608	23.635
Regulatorne agencije	1.734	2.095
Nevladine i druge neprofitne organizacije	11.341	7.855
Fizička lica	187.301	162.589
Sredstva na escrow računu i ostalo	1.445	1.712
	<u>372.111</u>	<u>311.407</u>
Kratkoročni depoziti		
Banke, ostale finansijske institucije i društva	205	1.331
Državni i privatni fondovi	-	123
Privredna društva	7.210	22.485
Preduzetnici	2	42
Javne službe jedinica lokalne samouprave	29	502
Vlada Crne Gore	146	209
Nevladine i druge neprofitne organizacije	143	150
Fizička lica	95.332	127.521
Sredstva na escrow računu i ostalo	865	50
	<u>103.932</u>	<u>152.413</u>
Dugoročni depoziti		
Državni i privatni fondovi	210	87
Privredna društva	241	753
Fizička lica	7.264	12.493
	<u>7.715</u>	<u>13.333</u>
Obaveze za kamate	24	49
Vremenska razgraničenja	648	1.425
	<u>484.430</u>	<u>478.627</u>

Novo deponovana ili preoročena sredstva (depoziti po viđenju fizičkih lica u EUR) su deponovana po kamatnoj stopi (NKS) 0,01% na godišnjem nivou. Depoziti po viđenju fizičkih lica u stranoj valuti su deponovani uz jedinstvenu kamatnu stopu (NKS) od 0,05% na godišnjem nivou.

Na oročene depozite privrednih društava u EUR sa rokom dospjeća 2016. godine, obračunavala se kamata po kamatnim stopama (NKS) u rasponu od 0,10% do 1,5% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava. Oročeni depoziti privrednih društava u EUR koji su deponovani tokom 2016. godine su deponovani po kamatnim stopama (NKS) u rasponu od 0,10% do 1,5 % na godišnjem nivou (2015. godine: od 0,10% do 1,5% na godišnjem nivou), u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava.

Shodno listi uslova koja je važila na 31. decembra 2016. godine, maksimalna kamatna stopa po kojoj se mogu plasirati oročeni depoziti privrednih društava bez namjene je 1,5% na period od 12 i više mjeseci.

Novi, oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu (NKS) od 0,01% do 1,00% godišnje tokom 2016. godine, dok se prethodne godine kamatna stopa kretala od 0,10% do 2,0% na godišnjem nivou na novooročena sredstva, a u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava.

Na depozite po viđenju privrednih društava kamatna stopa (NKS) se tokom 2016. godine kretala u rasponu od 0% - 1% godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

22. POZAJMLJENA SREDSTVA

	Valuta	U hiljadama EUR	
		31. decembar 2015.	31. decembar 2015.
<i>Obaveze za uzete kredite:</i>			
KfW	EUR	706	1.059
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća Crne Gore	EUR	745	849
Vlada Crne Gore 1000+ stanova	EUR	<u>1.557</u>	<u>1.331</u>
		<u>3.008</u>	<u>3.239</u>
<i>Obaveze za obračunate kamate i naknade:</i>			
KfW	EUR	-	3
Vlada Crne Gore 1000+ stanova	EUR	<u>8</u>	<u>8</u>
		<u>8</u>	<u>11</u>
		<u>3.016</u>	<u>3.250</u>

Kredit od KfW u iznosu od EUR 706 hiljada odnose se na dugoročni kredit, sa rokom dospeljeća do juna 2018. godine, sa kamatnom stopom od 3% na godišnjem nivou.

Kredit primljen od Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća u iznosu od EUR 745 hiljada odnose se na dugoročne kredite, sa rokom vraćanja od tri do osam godina, uz kamatnu stopu do 7% na godišnjem nivou.

Kredit od Ministarstva finansija i Ministarstva održivog razvoja i turizma Crne Gore u iznosu od EUR 1.331 hiljadu i EUR 226 hiljada odnose se na kredite po osnovu Projekta "1000+" za odobravanje stambenih kredita socijalno ugroženim kategorijama stanovništva, na period od 20 godina, sa grace periodom do 5 godina i uz kamatnu stopu 0,98% i 0,75% na godišnjem nivou.

23. REZERVE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni	545	645
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	552	549
Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	605	612
Rezervisanja za isplate zaposlenima	26	17
Rezervisanja za sudske sporove	850	855
Rezervisanja za gubitke po osnovu operativnog rizika	421	430
Rezervisanja za gubitke po osnovu rizika zemlje	<u>4</u>	<u>4</u>
	<u>3.003</u>	<u>3.112</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

24. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obaveze po osnovu kastodi poslova	2.459	2.343
Obaveze po komisionim poslovima	3.112	2.856
Primljeni avansi	644	704
Obaveze za ostale poreze	83	368
Obaveze prema dobavljačima	608	411
Privremeni račun	1.301	1.608
Vremenska razgraničenja za isplate zaposlenima	956	607
Vremenska razgraničenja i unaprijed naplaćeni prihodi	778	653
Vremenska razgraničenja primljenih garancija	511	357
Obaveze za kamate i ostala pasiva	207	359
	<u>10.659</u>	<u>10.266</u>

25. KAPITAL

Na dan 31. decembra 2016. godine akcijski kapital Banke čini 267.705 običnih akcija (31. decembra 2015: 267.705 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 511,2919. Sve emitovane akcije su u potpunosti plaćene.

Na dan 31. decembra 2016. godine jedini akcionar Banke je OTP Bank Plc Budapest sa 100% udjela u kapitalu.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. decembra 2016. godine obavezna da održava minimalan koeficijent solventnosti kapitala od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2016. godine bio je 20,88%.

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2016. godine Banka ne odstupa od propisanih limita.

25.1. Sopstvena sredstva

Prema Zakonu o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5.000 hiljada. Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG” br. 38/11 i 55/12) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava, kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti kao relativnog pokazatelja. Sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elementa sopstvenih sredstava umanjenog za odbitne stavke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

25. KAPITAL (nastavak)

25.1. Sopstvena sredstva (nastavak)

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- a) iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
- b) ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Ukupan iznos potrebnog kapitala Banke predstavlja zbir:

1. potrebnog kapitala za kreditni rizik, tržišne rizike i operativni rizik izračunatog primjenom adekvatnih metodologija.
2. potrebnog kapitala za rizik zemlje izračunatog u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore kojim se propisuje metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik zemlje;
3. potrebnog kapitala za ostale rizike izračunatog primjenom izabranih metodologija.

Na izvještajni datum 31. decembra 2016. godine Banka nije imala nedostajućih rezervi koje predstavljaju rezerve nastale na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljanjem kreditnim rizikom i to po osnovu razlike vrednovanja kreditnog portfolia Banke u skladu sa regulatornim zahtjevima i metodologijom koja je zasnovana na MRS 39.

Sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembra 2016. godine čine:

	U hiljadama EUR	
	2016.	2015.
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Akcijski kapital	136.876	136.876
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	6.320	9.414
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja	<u>(428)</u>	<u>(810)</u>
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	142.768	145.480
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	(77.460)	(87.692)
Nematerijalna imovina	<u>(3.525)</u>	<u>(3.059)</u>
Ukupno odbitne stavke od osnovnog kapitala banke	(80.985)	(90.751)
Osnovni kapital	61.783	54.729
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava – direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	<u>(75)</u>	<u>(75)</u>
Osnovni kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	<u>61.745</u>	<u>54.692</u>
Dopunski kapital umanjen za 50% odbitnih stavki sopstvenih sredstava	<u>(38)</u>	<u>(38)</u>
Osnovni kapital po potrebi umanjen	<u>61.707</u>	<u>54.654</u>
SOPSTVENA SREDSTVA	<u><u>61.707</u></u>	<u><u>54.654</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

25. KAPITAL (nastavak)

25.2. Koeficijent solventnosti Banke

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“ br. 38/11 i 55/12) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti. Koeficijent solventnosti ne smije biti manji od 10%.

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

1. ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik;
2. iznosa rizikom ponderisane aktive za tržišne rizike;
3. iznosa rizikom ponderisane aktive za operativni rizik;
4. iznosa rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

Na dan 31. decembra 2016. godine prema obračunu Banke koeficijent solventnosti je iznosio:

	U hiljadama EUR	
	2016.	2015.
Osnovni kapital	61.707	54.691
Dopunski kapital	(38)	(38)
Ponderisana bilansna aktiva	221.233	250.973
Ponderisane vanbilansne stavke	12.275	14.516
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	233.508	265.489
Potreban kapital za operativni rizik	6.092	6.171
Potreban kapital za rizik zemlje	1.132	8.004
Koeficijent solventnosti banke	<u>20,88%</u>	<u>16,30%</u>

26. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
<i>Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze:</i>		
Plative garancije privrednim društvima	5.299	7.141
Činidbene garancije privrednim društvima	9.046	11.599
	14.345	18.740
<i>Sredstva obezbjeđenja:</i>		
- hipoteke	677.077	736.952
- zaloga/ostalo	1.453.718	1.605.009
- hartije od vrijednosti	1.078	980
	2.131.873	2.342.941
<i>Druge vanbilansne pozicije:</i>		
- neopozive obaveze za davanje kredita	25.147	25.115
- neiskorišćeni dokumentarni akreditivi	585	943
- retransferisani krediti	51.529	53.881
- ostalo	-	255
	<u>2.223.479</u>	<u>2.441.875</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Upravni odbor ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način.

Pregled potraživanja i obaveza prema povezanim licima na dan 31. decembra 2016. godine u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
<i>Novčana sredstva:</i>		
- OTP Bank Plc. Budapest	661	50.076
<i>Kredit i avansi klijentima:</i>		
- Radnici Banke	7.328	7.001
<i>Potraživanja za kamate i naknade:</i>		
- OTP Bank Plc. Budapest	16	54
- OTP Factoring Montenegro	6	15
Ukupna potraživanja	8.011	57.146
<i>Obaveze prema klijentima:</i>		
- Radnici Banke	2.678	3.179
- OTP Factoring Montenegro	2.717	2.575
- Debt Management Project Montenegro d.o.o. Podgorica	1.965	1.001
- South Invest Montenegro d.o.o. Podgorica	2	2
Ukupne obaveze	7.362	6.757
Neto potraživanja	649	50.389
Vanbilansna evidencija		
<i>Primljene garancije:</i>		
- OTP Bank Plc. Budapest	2.545	3.186
Ukupno vanbilansna evidencija	2.545	3.186

Kratkoročni i dugoročni krediti radnicima banke odobravani su na period od 1 do 25 godina. Kratkoročni plasmani zaposlenima (keš krediti) su odobravani sa kamatom stopom (NKS) u rasponu od 6,99% do 11,99% na godišnjem nivou, dok su stambeni kredit (novi plasmani) odobravani po stopi od NKS 4,8%.

Dugoročni krediti radnicima banke obuhvataju kredite za kupovinu stambenih jedinica (NKS 4,8% na novoodobrene plasmane), hipotekarne kredite (NKS 6,2% na novoodobrene plasmane), dok su kratkoročne uglavnom činili gotovinski krediti. Zaposleni su sredstva deponovali po standardnim uslovima banke u datom trenutku tokom 2016.

Izloženost prema licima povezanim sa Bankom iznosi ukupno EUR 8.011 hiljadu (zaposleni Banke i OTP Bank Plc Budapest) i ne prelazi limit od 200% sopstvenih sredstava Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Prihodi i rashodi nastali iz transakcija sa povezanim pravnim licima u toku 2016. i 2015. godine su sljedeći:

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
<i>Prihodi od kamata:</i>		
- OTP Bank Plc. Budapest	190	431
- Radnici Banke	441	456
	<u>631</u>	<u>887</u>
<i>Prihodi od naknada:</i>		
- OTP Bank Plc. Budapest	63	95
- OTP Factoring Montenegro	15	-
- Debt Management Project Montenegro d.o.o. Podgorica	2	-
	<u>711</u>	<u>982</u>
Ukupni prihodi	<u>711</u>	<u>982</u>
<i>Rashodi kamata:</i>		
- Radnici Banke	(16)	(26)
- OTP Financing Netherlands B.V. the Netherlands	-	(155)
	<u>(16)</u>	<u>(181)</u>
<i>Ostali rashodi:</i>		
- OTP Bank Plc. Budapest	(40)	(39)
- OTP Factoring Montenegro	(8)	(23)
	<u>(64)</u>	<u>(243)</u>
Ukupni rashodi	<u>(64)</u>	<u>(243)</u>
Neto prihodi	<u>647</u>	<u>739</u>

Tokom 2016. godine, naknade isplaćene licima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima iznose EUR 1.410 hiljada (2015. godine: EUR 1.360 hiljada).

28. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

	31. decembar 2016.	U hiljadama EUR 31. decembar 2015.
Gotovina u blagajni u eurima	22.132	18.389
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1.120	982
Žiro račun	115.433	66.139
Korespondentni računi kod inostranih banaka	41.969	46.868
Oročeni depoziti kod banaka u inostranstvu	-	50.000
Ostalo	648	431
	<u>181.302</u>	<u>182.809</u>

29. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je uključena u veći broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Po procjeni Direkcije za pravne poslove Banke i advokatske kancelarija koja zastupa Banku ukupna vrijednost ovih sporova iznosi EUR 14.833 hiljade plus troškovi sudskog postupka. Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova, s obzirom na to da rukovodstvo nije u mogućnosti da utvrdi potencijalne efekte zateznih kamata koji mogu nastati po osnovu ovih sporova do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

29. SUDSKI SPOROVI (nastavak)

Banka je sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine izvršila rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova u iznosu od EUR 850 hiljada. Ishod sporova u toku za koje nije izvršeno rezervisanje za sada nije moguće pouzdano procijeniti, ali mišljenje Rukovodstva i pravnog savjetnika je da se ne očekuju dodatni negativni ishodi sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske iskaze Banke.

Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka vodi za 1.350 kreditnih ugovora sudske sporova protiv pravnih i fizičkih u vrijednosti od EUR 94.533 hiljada.

30. USAGLAŠENOST SA POKAZATELJIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Banka je dužna da svoje poslovanje obavlja u skladu sa odredbama Zakona o bankama i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog Zakona.

Usaglašenost sa pokazateljima poslovanja, propisanim od strane Centralne banke Crne Gore na dan 31. decembra 2016. godine je prikazana kao što slijedi:

	Propisani Limit CBCG	Ostvareni pokazatelji poslovanja na dan 31. decembra 2016.	2015.
Koeficijent solventnosti banke	min 10%	20,88%	16,30%
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	19,04%	22,22%
Zbir velikih izloženosti	max 800 %	58,21%	100,44%
Ukupna izloženost prema licima koja imaju kvalifikovano učešće u Banci	max 20%	1,07%	20%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	max 200%	11,35%	32,42%
Ukupna izloženost prema zaposlenim licima u Banci	max 1%	0,26%	0,34%
Koeficijent ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva	max 50%	20,40%	23,97%
Koeficijent likvidnosti banke	min 1%	1,78%	1,78%

31. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

32. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Rukovodstvo Banke smatra da nema značajnih događaja nakon datuma izvještavanja koji bi uticali na finansijske iskaze za 2016. godinu ili zahtijevali posebno objelodanjivanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

33. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine bili su:

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
USD	0,9487	0,9152
CHF	0,9312	0,9247
GBP	1,1679	1,3550

34. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“. br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Crnogorska komercijalna banka AD, Podgorica;
 Adresa: 81000 Podgorica, Moskovska bb
 Matični broj: 02239108
 Telefon/Fax: +382 20 403 371; +382 20 403 243
 Broj upisa u registar: 4-0001633
 Datum osnivanja: 17. januar 1997. godine
 Opis strukture vlasništva: Akcionarsko društvo sa udjelom stranog kapitala 100%
 Opis djelatnosti: Ostalo monetarno posredovanje
 Šifra djelatnosti: 6419
 Adresa internet stranice: www.ckb.me
 Adresa elektronske pošte: info@ckb.me
 Banka ima centralu u Podgorici, 15 filijala, 10 ekspozitura i 4 šaltera na teritoriji Crne Gore.
 Broj zaposlenih na dan 31. decembra 2016. godine je 441 zaposlenih.
 Žiro račun: 510-0-40, kod Centrane Banke Crne Gore
 Podaci o predsjedniku i članovima odbora direktora

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
Predsjednik	Barna Zsolt	09.11.1973	Balassagyarmat, Hungary	Hungary, 2094 Nagykovácsi, 6. Nagykovácsi Street
član	Gyozo Nyitrai	24.10.1970	Satoraljaiújhely, Hungary	Hungary, 1141 Budapest, Kalocsai u 54/B 2 em.5. Post fah: 2083
član	Szabolcs Korba	26.04.1960	Nyíregyháza, Hungary	Nyíregyháza, Hungary Hungary, 1121 Budapest, Rácz Aladár u.125
član	Szabolcs Horvath	26.02.1974	Podgorica, Crna Gora	Mareza bb
član	Attila Kozsik	18.07.1975	Miskolc, Hungary	Hungary, 1112 Budapest. 27 Olt Street
član	Miklos Nemeth	11.9.1964	Budapest, Hungary	Hungary, 1026 Budapest, 37 Endrodi Street
član	Milan Sztepanov	21.11.1967	Podgorica, Crna Gora	Studentska 2-6
Glavni izvršni direktor	Szabolcs Horvath	26.02.1974	Podgorica, Crna Gora	Mareza bb
Izvršni direktor ovlašćen za potpisivanje	Szabolcs Horvath	26.02.1974	Podgorica, Crna Gora	Mareza bb

OTP Bank Plc Budimpešta ima 100% učešća u kapitalu Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

34. OPŠTI PODACI O BANCI (nastavak)

Emisije akcija i oznake emisija:

<u>Oznaka emisije</u>	<u>Nominalna vrijednost akcija</u>	<u>Broj akcija</u>
MECKBPRA0PG8	511,2919	267,705

Međunarodni identifikacioni broj redovnih akcija (ISIN): MECKBPRA0PG8.

Berza i kotacije u koju su uvrštene akcije:

<u>Naziv berze</u>	<u>Naziv kotacije</u>
Montenegroberza AD. Podgorica	CKBP

Cijena akcija na berzi:

	<u>Redovne akcije</u>	
	<u>Najniža</u>	<u>Najviša</u>
u prethodnoj godini	2.959,76	2.959,76
u tekućoj godini	2.959,76	2.959,76

Tokom 2016 godine nije bilo trgovine akcijama Banke.

Cijena akcija na početku i na kraju izvještajnog perioda:

	<u>Redovne akcije</u>	
	<u>Najniža</u>	<u>Najviša</u>
u prethodnoj godini	2.959,76	2.959,76
u tekućoj godini	2.959,76	2.959,76

Tržišna kapitalizacija je iznosila EUR 792.342 hiljada.

	<u>Neto profit po akciji</u>	<u>Odnos tržišne cijene akcije i neto profita po akciji</u>	<u>Knjigovodstvena vrijednost po akciji</u>
u prethodnoj godini	27	111 / 1	336
U tekućoj godini	11	276 / 1	348